

BAGGRUNDSVIDEN TIL 4. DECEMBER

Orion

Orion er et af det tydeligste stjernebilleder i Danmark i vintermånederne. Hvor mange stjerner, der indgår i stjernebilledet kan diskuteres. Almindeligvis regner man med helt op til 20 stjerner, hvis man tager arme, ben og bue med. Vi har valgt den mest udbredte og lettere genkendelige udgave på otte stjerner i dette projekt, hvoraf de tre tydeligste udgår det, man kalder for Orions Bælte.

I græsk mytologi er Orion en stor og smuk jæger, søn af havguden Poseidon, men født af den dødelige Euryale, Kong Minos datter. Myterne om ham er mange. Orion var en dygtig jæger og en viril mand – far til 50 sønner. Orion blev dræbt af Artemis, der var jaloux over hans forhold til Eos (morgenrøden).

Brorfelde Observatorium

Brorfelde Observatorium nær Tølløse på Sjælland blev bygget i 1953, da bylyset efterhånden havde umuliggjort observationer fra det gamle observatorium på Østervold i København. Oprindeligt var der fem teleskoper ved Brorfelde, men et er flyttet til Chile og et til La Palma.

Brorfelde Observatorium blev nedlagt som aktivt institut i 1996. Anlæg og bygninger (heriblandt de fire stjernebilledbygninger) er opført i perioden 1953-64 ved arkitekten Kaj Gottlob og havearkitekten Georg Georgsen, og de blev fredet i 2010. Observatoriet anvendes stadig af bl.a. amatørastro-nomi-foreninger, og bygningerne anvendes i dag som et oplevelsescenter.

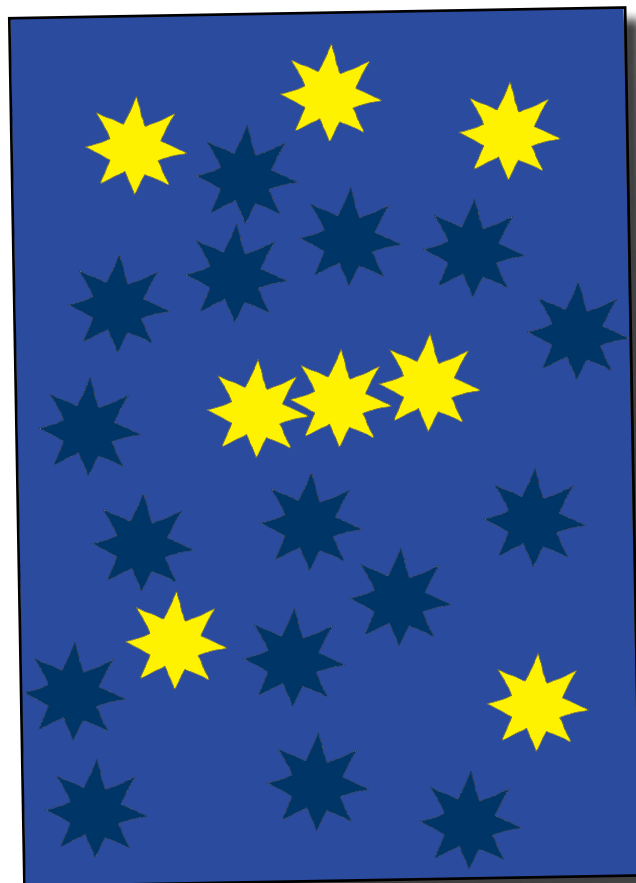
Observatoriet blev i øvrigt landskendt som ramme om DR's julekalender *Julestjerner* i 2012.

Løsningen på kopiark 5-8

Som aktivitetsforslag til dagen, skal eleverne farvelægge et kopiark, der tilsammen giver de otte stjerner i Orion. Kopiarket findes i fire sværhedsgrader, som alle kan findes på hjemmesiden.

Bemærk at løsningen er den samme til alle fire, så hver elev skal kun lave et af de fire kopiark.

Løsningen ses her til højre:

DEN 4. DECEMBER

Læs dagens afsnit i *Julemysteriet* og vis evt. billederne undervejs.
Udpeg, hvor Brorfelde Observatorium ligger.
Sæt dagens klistermærke på. (Se plakat med datoer på side 8).

STJERNER OG ORION

Samtale

Start med at tale om, hvad en stjerne er.
Forslag til forklaring:

En stjerne er en sol, der brænder langt væk. Stjerner kan både være meget stærkere og meget svagere end vores stjerne, Solen. De er der også om dagen, vi kan bare ikke se dem pga. dagslyset. Derfor kan det også være svært at se stjerner om natten i byer, hvor der er lys.

Fortæl kort om stjernebilledet Orion (Se baggrundsmaterialet på side 12).

Aktivitet

Kan du finde Orion? (Kopiark 5-8).

Eleverne skal nu bruge deres danskfaglige viden. Der er lavet ark i fire niveauer. Læreren vælger de niveauer, de mener passer til eleverne.

Niveauer:

Farv stjerner med vokaler gule. Alle andre stjerner skal farves mørkeblå. Kopiark 5.

Farv stjerner med to stavelser gule. Alle andre stjerner skal farves mørkeblå. Kopiark 6.

Farv stjerner med navneord gule. Alle andre stjerner skal farves mørkeblå. Kopiark 7.

Farv stjerner med tillægsord gule. Alle andre stjerner farves mørkeblå. Kopiark 8.

På hjemmesiden findes også en lille film om Brorfelde, som man kan vise til eleverne, for at give dem et indtryk af stedet.

I skal bruge:

- Kopi til hver elev af kopiark 5, 6, 7 eller 8 ud fra klassens eller elevernes danskfaglige niveau.

